

Мировий договір
між Українською Народньою Республікою
з одної сторони і Німеччиною, Австро-
Угорщиною, Болгарією і Туреччиною
з другої сторони.

3
~~3~~

Тому, що Український Народ в протязу сучасної світової війни проголосив себе незалежним і виразив бажання повернути мирний стан між Українською Народньою Республікою і державами, що знаходяться у війні з Росією, постановили правительства Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини заключити мировий договір з правительством Української Народньої Республіки; вони хотять сим вчинити перший крок до тривалого і для всіх сторін почесного світового мира, котрий не тільки має покласти кінець страхотам війни, але також має вести до повернення дружніх відносин між народами на полі політичному, правному, господарському і умовому. В тій цілі повновласники вище означених правительств, а саме

за Правительство Української Народньої Республіки:

Члени Української Центральної Ради

Пан Олександр Севрюк,

Пан Микола Любинський і

Пан Микола Левітський,

за Цісарсько-Німецьке Правительство:

державний секретар заграничних справ, Цісарський Дійсний Тайний

Радник, Пан Ріхард фон Кільман,

за ц. і к. Спільне Австрійсько-Угорське Правительство:

Міністер Цісарського і Королівського Дому і заграничних справ

його ц. і к. Апостольського Величества Тайний Радник, Оттокар

граф Чернін фон і цу Худеніц,

за Королівсько-Болгарське Правительство:

Президент міністрів, Пан др. Василь Радославов,

Посол, Пан Андрій Тошев,

Посол, Пан Іван Стоянович,

Військовий повновласник, Пан полковник Петро Іанчев,

Пан др. Теодор Анастасов,

376

за Цісарсько-Османське Правительство:
Великий Везир Галат Паша,
Міністер справ заграничних Агмед Нессімі Бей,
Й. В. Ібрагім Гаккі Паша,
Генерал Кавалерії Агмед Іццет Паша,

зібрали ся в Берестю Литовським до навязання мирових переговорів і по предложенню своїх повновастей, які признано добре і належно виставленими, згодили ся на слідуючі постанови:

Стаття I.

Українська Народня Республіка з одної і Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарія і Туреччина з другої сторони заявляють, що воєнний стан між ними покінчений. Сторони, заключаючи договір, рішили ся на далі жити взаїмно в мирі і дружбі.

Стаття II.

1. Між Українською Народньою Республікою з одної і Австро-Угорщиною з другої сторони, о скільки ті дві держави граничитимуть з собою, будуть ті границі, які існували між Росією і Австро-Угорською Монархією перед вибухом війни.

2. Дальше на північ ітиме границя Української Народньої Республіки, починаючи від Тарнограду, загально по лінії Білгорай-Щебрешин-Красностав-Пугачів-Радин-Межирічє-Сарнаки-Мельник-Високо-Литовськ-Каменець-Литовськ-Пружани-Вигоновське Озеро.

Подрібно установлюватиме границю мішана комісія після етноррафічних відносин і з узглядненням бажань населення.

3. На випадок, якби Українська Народня Республіка мала граничити ще з якою іншою державою з Почвірного Союзу, то що до того застерігають ся окремі умови.

Стаття III.

Опорожнювання зайятих областей почнеть ся негайно по ратифікації сього мирового договору.

Спосіб переведення опорожнення і передачі опорожнених областей означать повновласники інтересованих сторін.

4
X

Стаття ІV.

Дипломатичні і конзулярні зносини між сторонами, що заключають договір, почнуть ся зараз по ратифікації мирового договору. Для можливого найбільшого допущення конзулів обох сторін застерігають ся окремі умови.

Стаття V.

Сторони, що заключають договір, зрікають ся взаємно звороту їх воєнних коштів, себто державних видатків на провадження війни, як також звороту їх воєнних шкід, то є тих шкід, які поветали для них і їх горожан у воєнних областях через військові зарядження з включенням всіх реквізицій, зроблених у ворожому краю.

Стаття VI.

Воєнні полонені з обох сторін будуть відпущені до дому, хиба би вони схотіли за згодою держави, в котрій вони перебувають, залишити в її областях, або удати ся до иншого краю.

Питання, що стоять з тим у звязку, полагаджують ся в окремих договорах, передбачених в VIII статті.

Стаття VII.

Сторони, які заключають договір, прийшли в справі господарських зносин до слідуючої згоди:

I.

Сторони, які заключають договір, зобовязують ся взаємно завязати негайно господарські зносини і устроїти обміну товарів на підставі слідуючих постанов:

До 31 липня біжучого року треба буде переводити взаємну обміну лишків найважливіших сільсько-господарських і промислових виробів для покриття біжучих потреб, згідно з оттакими постановами:

а.) Кількість та рід витворів, котрих обміну передбачено в попередньому уступі, означить по обох сторонах комісія, яка складасть ся з однакової кількості членів з обох сторін і збирасть ся негайно після підпису мирового договору.

476

б.) Ціни витворів при згаданій обміні товарів означає по взаємній згоді комісія, котра складається з рівної кількості представників обох сторін.

в.) Розрахунок відбувається в золоті на такій основі:

1000 німецьких державних марок в золоті, рівні 462 карбованцям в золоті Української Народньої Республіки, а також рівні 462 рублям в золоті бувшого російського цесарства (1 рубель рівняється $\frac{1}{15}$ імперіяла), або 1000 австрійських і угорських корон в золоті рівні 393 карбованцям 78 грошам в золоті Української Народньої Республіки, рівні 393 рублям 78 копійкам в золоті бувшого російського цесарства (1 рубель рівняється $\frac{1}{15}$ імперіяла).

г.) Обміна товарів, котрі мають бути усталені комісією, яка передбачена в уступі а) відбувається через державні або державною контрольовані центральні інституції.

Обміна тих витворів, котрих вище передбачені комісії не означають, відбувається за дорогою вільного обороту на підставі тимчасового торговельного договору, котрий передбачається в слідуючій II числі.

II.

Оскільки в числі I не передбачено нічого иншого, то в основу господарських зносин між сторонами, котрі заключають договір, тимчасово до заключення остаточного торговельного договору, але у всякому разі на протяг не менше як шість місяців після заключення миру між Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з одної сторони і тепер стоячими з ними в стані війни європейськими державами, Сполученими Державами Північної Америки та Японії з другої сторони, повинні бути положені в основу отакі постанови.

A.

Для господарських зносин між Українською Народньою Республікою і Німеччиною ті умови, які зложені в нижче згаданих постановах російсько-німецького договору про торгівлю та мореплавство з року 1894/1904, а саме:

Стаття 1—6, 7 включно тарифи А и В, 8—10, 12, 13—19, далі в постановах в кінцевому протоколі перша часть до статті 1, уступ

1 і 3 до статті 1 і 12 уступ 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9 до статті 3, до статті 5, уступ 1 і 2, до ст. 5, 6, 7, 9 і 10 до ст. 6, 7 і 11, до ст. 6—9, до ст. 6 і 7, до ст. 12 уступ 1, 2, 3, 5 далі в кінцевому протоколі, в четвертій частині, §§: 3, 6, 7, 12, 12b, 13, 14, 15, 16, 17, 18 (з застереженням відповідних змін в організації властей) 19, 20, 21, 23.

При цьому стає згода відносно слідуєчих точок:

1.) Загальна російська митова тарифа з 13/26 січня 1903 р. остає в силі.

2.) Стаття 5 одержує слідуєчий уклад:

»Сторони, що заклочують мир, обовязують ся обостронньо не перепиняти взаїмних зносин ніякими заборонами відносно привозу, вивозу або перевозу і дозволити свобідний перевіз.

Виймки дозволюють ся лише для таких виробів, котрі на области одной зі сторін, що заклочують договір, були або будуть предметом державного монополю, як також для деяких виробів, відносно котрих зі зглядів на здоровле, ветеринарну поліцію і публичну безпечність або з інших важних політичних і господарських причин можна би видати надзвичайні зарядження заборони, особливо у звязку з повоенним перехідним часом.»

3.) Жадна сторона не буде мати претенсій до тих полекшень, котрі друга сторона запоручує або запоручить якій-небудь другій державі на підставі існуючого, або майбутнього митового обеднання, яке є наприклад між Німеччиною і Вел. Княз. Люксембурі, або в малому пограничному обороті, в межах 15-ти кільометрової смуги.

4.) Стаття 10 одержує слідуєчий уклад:

»Всякого рода товари, котрі перевозять ся через область одной з обох сторін, мають бути вільні від усякого перевозового мита, незалежно від того, чи перевозить ся їх прямо, чи в дорозі виладовуєть ся, складаєть ся в склади і знов наладовуєть ся.»

5.) Замієць статті 12а має бути слідуєча постанова:

»а) Відносно взаїмного захисту прав первотворів на твори літератури, штуки та фотографії в зносинах між Українською На-

576

родньою Республікою і Німеччиною набирають сили постанови договору, який заключила Росія і Німеччина 15/28 лютого 1913 року.

б) Відносно взаємного захисту знаків на товарах мають бути міродайні також на будучність постанови з 11/23 липня 1873 року.

6.) Постанова кінцевого протоколу до 19 статті одержує сліду- чий уклад:

»Сторони, що заключують договір, по зможі підпомагати- муть собі взаємно в справі залізничних тарифів, особливо через налаштування безпосередніх тарифів. В тій цілі обидві сторони, що заключують договір, є готові, як мога скоріше, взаємно увійти в переговори.

7.) § 5 четвертої частини кінцевого протоколу одержує сліду- чий уклад:

»Обидві сторони погодили ся, щоби митові уряди обох держав були відчинені в кожен день року, з виключенням днів недільних та тих, які законами означені, як свята.»

В.

Для господарських зносин між Українською Народньою Республі- кою і Австро-Угорщиною набирають ті умови, котрі зазначені в насту- паючих постановах російсько-австро-угорського договору про торгівлю та мореплавство з 15 лютого 1906 року, а саме:

Стаття 1, 2, 5 з тарифою А і В включно, стаття 6, 7, 9—13, ст. 14 уступ 2 і 3, ст. 15—24, далі в постановах кінцевого протоколу до статті 1 і 12 уступ 1, 2, 4, 5 і 6 до ст. 2, до ст. 2, 3 і 5, до ст. 2 і 5, до ст. 2, 4, 5, 7 і 8, до ст. 2, 5, 6 і 7, до ст. 17, як також до ст. 22 уступ 1 і 3.

При с'їм стає згода що до сліду- чих точок:

1.) Загальна російська митова тарифа з 13/26 січня 1903 року остає в дальшій силі.

2.) Стаття 4 одержує сліду- чий уклад:

»Сторони, які заключують договір, обовязують ся не пере- пиняти взаїмних зносин між своїми областями ніякими заборонами для ввозу, вивозу і перевозу. Виїмки від того дозволюють ся лише:

- 6
- а) для гюююу, соли, пороху та всяких інших взривних матеріялів, як також для других товарів, котрі би коли-небудь на області одної зі сторін, що заключають договір, були предметом державного монополю;
  - б) відносно воєнних потреб при надзвичайних обставинах;
  - в) з огляду на публичну безпечність, на санітарні та ветеринарно-поліційні відносини;
  - г) для деяких виробів, для котрих із інших важних політичних і господарських причин оказалось би потрібним прийняти надзвичайні заходи заборони, особливо у звязку з повоєнним перехідним часом.

3.) Жадна сторона не буде мати претенсій до тих полекшень, котрі друга сторона признає або признаватиме якій-небудь другій державі на підставі існуючого або майбутнього митового об'єднання, яке є наприклад між Австро-Угорщиною та Князівством Ліхтенштайн або в малому пограничному обороті в межах 15-ти кілометрової надграничної смуги.

4.) Стаття 8 одержує слідуєчий уклад:

»Всякого рода товари, які перевозять ся через області одної зі сторін, котрі заключають договір, мають бути взаємно вільні від усякого перевозового мита незалежно від того, чи перевозить ся їх прямо, чи в дорозі виладовуєть ся, складаєть ся в склади і знов наладовуєть ся.»

5.) Постанова кінцевого протоколу до 21 статті одержує слідуєчий уклад:

»Сторони, котрі заключають договір, по зможі підпомагатимуть собі взаємно в справі залізничних тарифів, особливо через наладжування безпосередніх тарифів. В тій цілі обидві сторони, котрі заключають договір, є готові як мога скоріще взаємно увійти в переговори.»

С.

Що торкаєть ся господарських зносин між Українською Народною Республікою і Болгарією, то треба їх управильнити до заключення остаточного торговельного договору по праву найбільше упривіліюваного народу.

626

Жадна сторона не буде мати претенсій до тих полекшень, котрі друга сторона признає або признаватиме якій-небудь другій державі на підставі існуючого або майбутнього митового об'єднання, або в малому пограничному обороті в межах 15-ти кілометрової пограничної смуги.

Д.

Що торкаєть ся господарських зносин між Українською Народньою Республікою і Туреччиною, то обидві сторони до заключення нового торговельного договору взаїмно запоручують собі таке поступовання, яке примінюєть ся до найбільше упривілюваного народу.

Жадна сторона не буде мати претенсій до тих полекшень, котрі друга сторона признає або признаватиме другій державі на підставі існуючого або майбутнього митового об'єднання або в малому пограничному обороті.

III.

Сила тривання передбаченого в II числі сього договору для господарських зносин між Українською Народньою Республікою з одної сторони і Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з другої сторони може бути продовжена по взаїмній згоді сторін.

Якби речинці, передбачені в першій уступі II числа не мали наступити перед 30 червня 1919 року, то кожній зі сторін, котрі заключують договір, вільно виповісти на шість місяців, рахуючи від 30 червня 1919 року ті постанови, що містять ся у вище поміченому числі.

IV.

А.

Українська Народня Республіка не матиме ніяких претензій до тих полекшень, які Німеччина признає Австро-Угорщині, або другому краю, котрий стоїть з нею в митовій звязи і граничить з Німеччиною безпосередно, або посередно через який-небудь другий край, котрий находить ся з нею або Австро-Угорщиною в митовій звязи, або які Німеччина признає своїм власним колоніям, заграничним посіlostям і областям, котрі є під її охороною, або краям, які стоять з ними в митовій звязи.

7
~~86~~

Німеччина не матиме ніяких претензій до тих полекшень, які Українська Народня Республіка признає якомусь другому краєві, котрий стоїть з нею в митовій звязи і граничить з нею безпосередно, або посередно через який-небудь другий край, що знаходить ся з нею в митовій звязи, або які вона признає колоніям, заграничним посілостям і областям, що стоять під охороною одного з країв, які є з нею в митовій звязи.

В.

В господарських зносинах між обиятими договором митовими полосами обох держав, Української Народньої Республіки з одною і Австрійсько-Угорської Монархії з другої сторони, Українська Народня Республіка не матиме ніякої претензії до тих полекшень, які Австро-Угорщина признає Німеччині або якому-небудь другому краєві, котрий знаходить ся з нею в митовій звязи і граничить з Австро-Угорщиною безпосередно або посередно через инший край, що є в митовій звязи з нею або з Німеччиною. Колонії, заграничні посілости і області, котрі знаходять ся під охороною, стоять під тим зглядом на рівні з матерім краєм.

Австро-Угорщина не матиме ніякої претензії до тих полекшень, які Українська Народня Республіка признає якому-небудь другому краєві, що є з нею в митовій звязи і граничить з Україною безпосередно або посередно через другий край, що стоїть з нею в митовій звязи, або колоніям, заграничним посілостям і стоячим під охороною областям тих країв, які з нею митово звязані.

V.

А.

О скільки в неутральних державах знаходять ся товари, які походять з України або Німеччини, а на котрих лежить заборона безпосередного чи посередного вивозу до областей другої сторони, котра заключає договір, то такі обмеження довільного орудування повинні бути знесені зглядом сторін, котрі заключають договір. Тому обидві сторони, що заключають договір, обовязують ся негайно повідомити правительства неутральних держав про знесення вище згаданих обмежень довільного орудування.

В.

О скільки в неутральних державах находять ся товари, котрі походять з України або Австро-Угорщини, а на котрих лежить заборона безпосередного чи посередного вивозу до областей другої сторони, котра заключає договір, то такі обмеження довільного орудування повинні бути знесені зглядом сторін, що заключають договір. Тому обидві сторони, що заключають договір, обовязують ся негайно повідомити правительства неутральних держав про знесення вище згаданих обмежень до вільного орудування.

Стаття VIII.

Привернення публичних і приватних правних зносин, виміна воєнних полонених і цивільних інтернованих, справа амнеції, як також справа поступовання з торговельними кораблями що попали у власть противника, управильнитъ ся з Українською Народньою Республікою в поодиноких договорах, котрі становлять що-до суті складову часть нинішнього мирового договору і по змозі рівночасно з ним вступають в силу.

Стаття IX.

Умови прийняті в отьому мировому договорі, творають неподільну цілість.

Стаття X.

При толкованню сього договору для зносин між Україною і Німеччиною є міродайним український і німецький текст, для зносин між Україною і Австро-Угорщиною український, німецький і угорський текст, для зносин між Україною і Болгарією український і болгарський текст, а для зносин між Україною і Туреччиною український і турецький текст.

Кінцеві постанови.

Нинішний мировий договір буде ратифікований. Ратифікаційні грамоти мають бути обміняні яко мога скоріще у Відні.

Мировий договір стає правосильним по його ратифікації, о скільки в йому нічого иншого не постановлено.

8
~~37~~

На доказ того повновласники отсей договір підписали і свої печаті приложили.

Зладжено в пяти первописах в Берестю-Литовськім 9 лютого 1918 року.

(L. S.)

R. v. Kühlmann.

Als Vertreter der Deutschen
Obersten Heeresleitung:

Hoffmann

Generalmajor und Chef des
Generalstabes des Oberbefehlshabers Ost.

Czernin.

Dr. V. Radoslavoff.

A. Toscheff.

Iv. Stoyanovitch.

Oberst P. Gantchew.

Dr. Anastassoff.

Talaat.

I. Hakky.

Ahmed Nessimi.

A. Izzet.

Al. Ssewrjuk.

Mykola Ljubynsjkyj.

M. Lewitsjkyj.

(L. S.)

Примітка

до статті VII Мирowego договору від 9 лютого 1918р.

Стає згода в тому, що містяться в другому відступі III числа вищезгаданної статті право відповідження що до поодиноких (в II числі під А, Б, В, Д наведених) порозумінь, прислугує незалежно кожній зі сторін, котрі приймали участь в тих поодиноких порозумнях.

Через те в тому відступі замість »кожній зі сторін, котрі заключають договір« повинно бути »кожній із п'яти частин, котрі заключають договір«.

Бересть-Литовське, 9 лютого 1918.

Al. Ssewrjuk.

Czernin.

R. v. Kühlmann.

Talaat.

Dr. V. Radoslavoff.